Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXVIII. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 14, 1908, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PONDELJEK, 18. NOVEMBRA (NOV. 18), 1935 Subscription $6.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 225

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Anglija udarila Italiji naklonjene države

Dokazati bodo morale, da blago, ki ga bodo pošiljale Angliji, ni bilo izdelano v Italiji. Fašistične avtoritete poslale štiri bankirje v izgnanstvo. Delavski nemiri v italijanski koloniji v Afriki. Abesinske čete zasegle italijanske tanke v bitki na južni fronti. Bolezni ovirajo prodiranje Mussolinijeve armade. Vrhovni italijanski poveljnik na afriški fronti odstavljen!

RIM, 17. nov.—General Emilio de Bono, ki je poveljeval italijanskim armadam v Abesiniji, je bil danes odstavljen od poveljništva in pozvan domov, na njegovo mesto je pa imenovan general Pietro Badoglio. Mussolini je pozval Italijane, naj jutri (18. novembra) obvršavajo nov praznik," ki bo znan v zgodovini Italije kot "dan sramote" za vse one narode, ki jutri začnejo izvajati sankcije proti Italiji. Obenem je Mussolini naznanil, da Italija bo odslej "butlegala" vojni material iz vseh krajev sveta.

Ženeva, 16. nov. — Angleška vlada je informirala Ligo narodov, da po polnoči v nedeljo ne bo dovolila uvoza blaga iz Albanije, Avstrije, Nemčije, Ogrske in Švice, ako ne bo to blago imelo uradnega potrdila, da ni bilo izdelano v Italiji.

Ta akcija nima namena samo zamašiti lukenj, temveč pomeni prve reprisalije proti državam, ki so odklonile sodelovanje v bojkotni kampanji proti Italiji, katero je odredila Liga narodov. Odredba je težak udarec zunanji trgovini omenjenih držav.

Vsakdo v teh državah, ki bi hotel poslati blago v Anglijo, bo imel sitnosti, ker bo moral dobiti zadevno izkaznico. To bo opomin, da se njegova država ni pridružila bojkotni akciji proti Italiji. Odredba angleške vlade uključuje tudi božične pošiljke.

Od teh držav bosta najbolj prizadeta Švica in Nemčija, ki pošiljata mnogo več blaga v Anglijo nego v Italijo.

Rim, 16. nov. — Fašistično sodišče je obsodilo štiri bankirje v Genovi na petletno izgnanstvo na kaznilniške otoke na obtožbo "butleganja denarja".

Dva od teh, Natale Amici in Bartolome Pippo, sta bila direktorja bank, druga dva pa sta sodelovala z njima pri "butleganju". Vsi so bili aretirani na podlagi informacij, katere je dala avtoritetam uprava Italijanke banke.

Finančno ministrstvo je še posebej naložilo vsakemu denarno kazen 230,000 lir in zaprlo banki.

Asmara, Eritreja, 16. nov. — Da je precej nepokoja med delavci, ki so dospeli sem iz Italije, je razvidno iz svarila, ki ga je včeraj objavil tukajšnji list "Quotidiano Eritreo".

List je opozoril delavce, da je italijanska vlada že dosti storila zanje in zato zahteva od njih strogo pokoršćino, zlasti od tistih, ki čakajo, da bodo poslani domov in ki neupravičeno zahtevajo, da se to zgodi pred določeno dobo.

"Umestno je, da se nemirneži opomni, da se morajo podvreči disciplini," se glasi svarilo. "Poslani bodo domov ob določenem času in o tem bodo obveščene politične avtoritete in policija."

Harrar, Abesinija, 16. nov. — Poveljništvo abesinske armade na južni fronti poroča, da je odbilo napad italijanskih čet v bližini reke Fafan, nad mestoma Gorahaj in Daggah Bur. V bitki, ki je sledila, so abesinske čete zasegle štiri italijanske tanke.

(Dalje na 3. strani.)

Domače vesti

Milwauške vesti

Milwaukee. — Zadnje dni je umrla vdova Frances Komar, roj. Staut, stara 54 let in doma iz Mozirja v Savinjski dolini. V Ameriki je bila okrog 30 let in tu zapušča štiri sinove in hčer. — Žena rojaka Johna Voduška se je težko ponesrečila pri avtni koliziji. Zlomila si je vratno kost. — Frank Perko ml. je prevzel v oskrbo še eno gasolinsko postajo (ono rojaka Antona Turka) in danes vodi dve. — Miss Rose Plesec je morala iti v bolnišnico, kjer je bila operirana.

Iz Sheboygana

Sheboygan, Wis. — Dne 14. t. m. je umrla po večmesečni bolezni Mary Beniger, doma iz Trnovega na Notranjskem. V Ameriko je prišla pred 28 leti in tu zapušča moža, sina in dve hčeri. Pograb bo danes (pondeljek.)

Iz Clevelanda

Cleveland. — Louis Perhne, znani slovenski krojač, je zadnji teden dobil težke telesne poškodbe pri avtni nesreči. Zdravi se doma.

Nadaljnji rojaki izvoljeni

Forest City, Pa. — Pri lokalnih volitvah dne 5. t. m. so bili sledeči rojaki izvoljeni v tem mestu: J. Zalar za mirovnega sodnika, Math Kamin za šolskega nadzornika, Mihael Skubic za nadzornika ubožnice in Louis Pučnik za avditorja.

Uvoz jekla iz Nemčije izzval kritiko

Protesti prihajajo z delavskih in drugih strani

Washington, D. C., 16. nov. — Odkritje, da se nemško jeklo rabi pri gradnji projektov, katere financira federalna administracija javnih del, je izzvalo silne kritike.

Najprej se je oglasil F. H. LaGuardia, newyorški župan. S svoje bolniške postelje v newyorški bolnici je obsodil kupovanje nemškega jekla. Njemu se je pridružil Edward J. Smith, vodja organiziranega delavstva. On je poslal posebno pismo predsedniku Rooseveltu, naj s svojim vplivom prepreči, da se nemško jeklo ne bo rabilo pri projektih, ki jih financira federalna vlada.

Harold L. Ickes, tajnik za notranje zadeve in načelnik federalne administracije javnih del, je naznanil, da vlada ni odobrila rabe zunanjega jekla pri gradnji federalnih projektov in da bo podvzela korake, da se uvoz ustavi.

"Edino blago, ki ga moremo uvažati iz Hitlerjeve Nemčije, je sovraštvo in tega ne maramo v Ameriki," je rekel LaGuardia. "V zadnjih dneh sem izvedel, da noče biti nihče odgovoren za uvoz nemškega jekla. Vlada naj torej obvesti kontraktorje, s katerimi je sklenila pogodbe, naj pri gradnji federalnih projektov rabijo le ameriški material."

Smith, ki je predsednik unije gradbenih delavcev v New Yorku, pravi v pismu, katerega je naslovil Rooseveltu, naj prepove uvoz jekla in drugega materiala za gradnjo federalnih projektov z namenom, da zmanjša brezposelnost med ameriškimi delavci, je krivično in nepatriotično, ako vlada dovoljuje trošenje tega denarja za nakup zunanjega materiala," pravi Smith.

Prestopnice med "L" in busi v Chicagu

Chicago. — Illinoiska trgovska komisija, ki nadzoruje javne naprave, je odredila zvezo s presopnicami (transferji) med "L" ali nadulično železnico in avtobusi Chicago Motor Coach Company. Zveza stopi v veljavo v prihodnjem januarju. Voznina na obeh linijah je 10c, torej ne bo doplačil. Določenih je šest nadaljnih postaj nadulične linije, na katerih bodo izdajali prestopnice za nadaljevanje vožnje v avtobusih.

Egipt je miren v senci strojnic

Kairo, Egipt, 16. nov. — Nacionalistične demonstracije v Kairu in drugih krajih Egipta so prenehale. Angleški odklopni avti s strojnicami patroljirajo vse glavne ulice. Uporni sentiment pa še ni zadušen in ostre besedne izpade proti Angliji je slišati v vseh javnih prostorih.

Zbornica sprejela pokojninski načrt

Vodja illinoiske delavske federacije pobija osnutek

Springfield, Ill., 16. nov. — Nižja zbornica illinoiske legislature je v četrtek sprejela načrt starostne pokojnine, katerega je predlagal governer Horner in je v soglasju z zakonom socialne zaščite, ki je bil sprejet na zadnjem zasedanju kongresa, s 134 proti šestim glasovom. Ako bo višja zbornica odobrila načrt z dvetretjinsko večino, bo postal zakon 1. januarja.

Iz političnih ozirov so morali tudi republikanci glasovati z demokrati, dasi so zahtevali več časa za proučavanje načrta. Hoteli so ugotoviti, v čem se novi načrt razlikuje od onega, ki je bil sprejet v zadnjem juniju.

Novi načrt je izzval dolgo in vročo debato. Mnogi so argumentirali, da so provizije pomanjkljive v primeri s starim načrtom. Med šestorico, ki je glasovala proti, je bil tudi Reuben G. Soderstrom, republikanec in predsednik državne delavske federacije.

V teku debate je Soderstrom svaril pred naglico. "Čudim se tej naglici, ki onemogoča primerjanje novega načrta s starim, ki je bil sprejet v juniju", je rekel Soderstrom. "Prejšnji načrt so odobrile številne organizacije, novega pa nobena. Moja dolžnost je, da reprezentiram v tej zbornici delavske interese, zato sem proti temu načrtu starostne pokojnine, ki je korak nazaj."

Drugi republikanci, ki so glasovali proti načrtu, so Robert H. Allison, John A. Bingham, Gus J. Johnson, William J. Lawrer in R. R. Randolph. V načelu načrt odgovarja federalnemu zakonu socialne zaščite in določa $1 pokojnine na dan osebam v starosti 65 in več let, ki nimajo svojcev, da bi jih podpirali, so državljani in bivajo v Illinoisu najmanj pet let.

Filipinsko otočje dobilo samovlado

Velike ceremonije pri inavguraciji prvega predsednika

Manila, 16. nov. — Manuel Quezon je bil včeraj zaprisežen kot prvi predsednik Filipinskega otočja v navzočnosti predstavnikov ameriške vlade in 200,000 ljudi. Za prebivalce otočja je bil to najvažnejši dogodek, odkar je ameriški admiral Dewey uničil špansko bojno brodovje 1. maja 1898.

Ogromna množica je navdušeno vzklikala, ko so ji bili predstavljeni pred novo palačo otoške zbornice podpredsednik Združenih držav Garner, predsednik nižje kongresne zbornice Joseph W. Byrnes, vojni tajnik Dern in 42 članov kongresa, ki so tvorili ameriško delegacijo.

Predsednik Quezon, katerega je zaprisegel vrhovni sodnik Ramon Avancaena, je potem podpisal prisego z zlatim peresom, ki ga je rabil predsednik Roosevelt, ko je podpisal Tydings-McDuffiejev zakon, ki določa popolno neodvisnost Filipinskega otočja po desetih letih preizkušnje samovlade.

Po ustoličenju se je predsednik Quezon na čelu vojaške parade odpeljal v palačo Malacanan, staro bivališče španskih governerjev, kjer bo stanoval. V tej palači je doslej bival Frank Murphy, ameriški generalni governer, ki je sedaj postal vrhovni komisar.

Vojni tajnik Dern, ki je predstavljal predsednika Roosevelta, je v svojem govoru poudarjal, da je inavguracija Quezona prvi korak k popolni neodvisnosti Filipinov. Rekel je, da država, ki izvaja kontrolo nad kolonijo, je vedno na preizkušnji in citiral izjavo predsednika McKinleyja, v kateri je zagotovil filipinsko ljudstvo, da bo dobilo popolno neodvisnost, kadar bo pokazalo, da je zrelo za samovlado.

Nov embargo na bojni material pride

Izvoz olja, jekla in bakra bo prepovedan

Washington, D. C. — Državni tajnik Hull je zadnji petek zagrozil, da kmalu pride razširjen embargo na bojni material. Izvažanje tega materiala v Italijo je velika kršitev ameriške nevtralnosti, je rekel Hull.

Znamenja kažejo, da bo predsednik Roosevelt predlagal kongresu, ko se snide ob novem letu, naj uključi med bojni material tudi olje, baker in jeklo. Tega blaga se danes veliko izvaža v Italijo.

Hull je dejal, da vlada skrbno pazi na kakovost in količino materiala, ki odhaja iz Združenih držav v Italijo in Abesinijo ter v kratkem objavi seznam s primerjavo z izvozom v lanskem letu. Ameriška nevtralnost je zelo šepava, če sme Amerika izvažati v zavojevane države material, ki indirektno služi vojni in nadaljevanju vojne, je mnenje državnega tajnika Hulla.

Katoliški list žigosa nacijskega poslanika

St. Paul, Minn. — Tukajšnji katoliški list "The Wanderer" vodi agresivni kampanjo proti nemškemu poslaniku dr. Hansu Lutherju, ki je zdaj na potovanju po zapadu in prireja sestanke z Nemci. List poziva vse katoliške Nemce, naj poslanika ignorirajo zaradi persekucij katolikov v Nemčiji.

VELIGA ZMAGA DELAVSKE STRANKE V ANGLIJI

153 socialistov izvoljenih v angleški parlament

MacDONALD PORAŽEN

London, 16. nov. — Oficielno poročilo o volilnem izidu v 600 volilnih okrožjih (vseh okrožjih je 615) pokazuje, da ima Baldwinova vlada 421 poslancev v novem parlamentu, dočim jih ima opozicija 179. Mandati so razdeljeni takole:

Konservativci 380, nacionalni liberalci 31, nacionalni laboriti 8, nacionalisti 2; skupaj v bloku vlade 421. — Laboriti (desničarski socialisti) 153, neodvisni laboriti (levičarski socialisti) 4, komunisti 1, liberalci 16, neodvisni liberalci 5, neodvisni 1; skupaj v opoziciji 179. Večina vlade znaša do zdaj 242. V zadnjem parlamentu je vlada imela 411 glasov večine.

Socialisti, ki so prej imeli 59 poslancev, so pri tem volbah brez malega potrojili svoje mandate; obenem so pridobili nazaj precej mandatov, ki so jih izgubili pri katastrofalnem volilnem porazu leta 1931.

Konservativci (toriji) so pri teh volitvah vzeli opoziciji samo osem mandatov, dočim je delavska vlada vzela vladi in liberalcem 79 mandatov. Najbolj razcefrana je liberalna stranka, katero vodi stari Lloyd George, toda on, njegov sin in hči so bili ponovno izvoljeni v Walesu.

Ramsay MacDonald, bivši delavski vodja, ki je leta 1931 prestopil v blok vlade kot nacionalni laborit, je bil to pot korenito poražen; njegov mandat je odvzel delavski kandidat E. Shinwell z več ko 20,000 glasovi večine. Prav tako je bil poražen MacDonaldov sin Malcolm po drugem delavskem kandidatu. S tem je bil renegat MacDonald deligiran v privatno življenje.

Novi parlament bo odprt dne 3. decembra.

"Vsakdo naj bo svoj cenzor," pravi župan Clevelanda

Cleveland, O. — "Jaz ne maram biti cenzor za igre v gledališčih. Vsakdo naj bo sam svoj cenzor in naj sam presodi, kaj hoče in česa noče gledati." Tako je zadnji petek izjavil novi clevelandski župan Harold H. Burton, ko so ga urgirali, naj prepove dramo "Tobacco Road". Ta drama je bila pred nekaj tedni prepovedana v Chicagu in Detroitu zaradi "vulgarnosti". Novi župan je s tem pokazal, da je liberalen, čeprav je republikanec.

Sweitzerjev poskus brez uspeha

Chicago. — Okrožni sodnik Harry M. Fisher je zadnje dni odklonil prošnjo Roberta M. Sweitzerja, bivšega okrajnega blagajnika in demokratskega voditelja, za ponovno zaslišanje v njegovi zadevi glede povrnitve blagajnike službe. Sodnik je izjavil, da oprostitev Sweitzerja pred kriminalnim sodiščem na obtožbo poneverbe še ne pomeni, da je opran tudi njegov 'default'. Sweitzer še vedno dolguje primanjkljaj v okrajni blagajni in dokler ni ta plačan, ne more dobiti svoje službe nazaj.

Olson postavil tajnika za sodnika

Minneapolis, Minn. — Governer Olson je imenoval svojega osebnega tajnika Vinca A. Dayja za municipalnega sodnika, na mesto umrlega sodnika C. R. Whiteja. Day je odvetnik že 20 let in simpatičen delavstvu.

Hitler popušča v gonji proti židom

Nova odredba glede državljanstva

Berlin, 16. nov. — Hitlerjev načrt glede ustanovitve "znosnih odnošajev med Arijci in židi" se zrcali v odredbama, ki sta bili včeraj objavljeni in se nanašata na nemško državljanstvo in "zaščito nemške krvi in časti". Odredbi kažeta, da sovražniki židov niso dosegli vseh ciljev, za katere so šli v boj.

Nova odredba pravi, da žid je oseba, ako so bile najmanj tri generacije njenih prednikov židje. Take osebe ne morejo dobiti državljanstva, ne morejo voliti pri parlamentarnih volitvah, kandidirati in ne držati javnega urada ali vladne službe.

Vsi taki židje, ki so sedaj še na vladni plačilni listi, bodo upokojeni 31. decembra. Izvzeti so le tisti, ki so se borili v svetovni vojni. Ti bodo prejemali polno plačo, dokler ne bodo upokojeni.

Odredba dalje določa, da ne more nihče postati državljan avtomatično. Državljanstvo bo podeljeno le na podlagi zakona, ki omogoča kontrolo. Le tisti, katere avtritete priznajo za sposobne, bodo dobili državljanstvo.

Člani narodnih manjšin — Poljaki in Danci — ki so arijske krvi, bodo lahko postali nemški državljani.

Druga odredba se glasi, da vlada ne bo kratila židom verske, kulturne in prosvetne svobode v njihovih lastnih krogih, zaeno pa naglaša, "da je združitev med židi in Nemci nemogoča in vsled tega židje ne bodo smeli sodelovati pri kulturnem razvoju Nemčije."

Dalje pravi odredba, da se bodo osebe, ki imajo enega ali dva židovska prednika, smatrale za "mešane žide". Take osebe bodo dobile državljanstvo pod gotovimi pogoji. Poroke med Arijci in židi se bodo lahko vršile, če bodo prizadete osebe prej izposlovale uradno dovoljenje.

Sodišče podprlo newdealski zakon

Federalna regulacija premogovne industrije ustavna

Louisville, Ky., 16. nov. — Federalni sodnik Elwood Hamilton je podal odlok, v katerem je poudaril, da je Guffeyjev zakon, ki je bil sprejet na zadnjem zasedanju kongresa in določa vladno reguliranje industrije mehkega premoga, ustaven. Rekel je, da ima kongres oblast, regulirati mezde in cene v vsaki industriji, ki se nanaša na meddržavno trgovino. Federalna sodišča ne morejo razveljaviti zakonov, ki jih sprejme kongres v prepričanju, da državne vlade ne morejo regulirati industrij, ki spadajo v območje meddržavne trgovine.

Sodnik Hamilton je podal prvi kompletni odlok glede ustavnosti Guffeyjevega zakona. Izrekel ga je v zvezi z akcijo devetnajstih premogovnih družb, katerih mesečna prodaja premoga znaša $700,000. Te so se zatekle k sodišču, da preizkusijo veljavnost Guffeyjevega zakona.

Ako bo federalno vrhovno sodišče podprlo Hamiltonov odlok glede ustavnosti Guffeyjevega zakona. Izrekel ga je v zvezi z akcijo devetnajstih premogovnih družb, katerih mesečna prodaja premoga znaša $700,000. Te so se zatekle k sodišču, da preizkusijo veljavnost Guffeyjevega zakona.

Ako bo federalno vrhovno sodišče podprlo Hamiltonov odlok, bodo morale prizadete družbe prispevati 13½% davka v federalni sklad od vrednosti vse produkcije premoga. Ta davek je bil naložen kompanijam, ki bi se upirale vladni regulaciji premogovne industrije.

Bivši federalni sodnik Charles Dawson, glavni pravni zastopnik premogovnik družb, ki so vložile priziv pri zveznem sodišču, je takoj po odloku naznanil, da bodo družbe tirale zadevo pred federalno vrhovno sodišče. To sodišče bo podalo končni odlok glede ustavnosti Guffeyjevega zakona.

NOVE POTEZE JAPONSKIH IMPERIALISTOV

Zahtevajo avtonomijo za severno Kitajsko

NAPETOST JE POVEČANA

Šanghaj, 16. nov. — Japonska še ni predložila svojih zahtev kitajskim avtoritetam v zvezi z umorom nekega japonskega pomorščaka in drugimi protijaponskimi incidenti, kar je napetost povečalo. Štirje japonski admirali so se včeraj sestali na konferenci in razpravljali o situaciji. Kitajsko prebivalstvo še vedno beži iz svoje četrti v Šanghaju v mednarodno naselbino. Tu sodijo, da je v zadnjih dneh pobegnilo v to naselbino nad 150,000 Kitajcev.

Medtem pa so izbruhnile protijaponske demonstracije v Hankowu, Šasi, Ičangu, Kiukiangu, Čangši in Čunkingu. Generalni japonski konzul v Hankowu je radi teh demonstracij pozval vse japonske konzule v omenjenih mestih na konferenco, ki se otvori v pondeljek ali v torek.

Šanghaj, 16. nov. — Poročevalec japonske časopisne agenture Rengo javlja iz Peipinga, da je gibanje, čigar cilj je avtonomija za severno Kitajsko, v zamahu. To pomeni, da japonski imperialisti ne bodo odnehali, dokler ne pride to ozemlje pod kontrolo Japonske. Yin Ju-keng, japonski vrhovni komisar demilitarizirane cone v Šanghaju, je poslal kitajskim avtoritetam telegram, v katerem zahteva, da mora nankingška vlada podeliti avtonomijo severnim provincam.

Telegram poudarja, da ni druge rešitve. Ozemlje severne Kitajske, na katerem živi okrog 30,000,000 ljudi, mora dobiti popolno neodvisnost od nankingške vlade.

Začno z ultimatom japonskega vrhovnega komisarja je bila objavljena izjava večjega števila kitajskih organizacij, trgovskih zbornic in bankirskih zvez, v kateri žigosajo vladajočo kitajsko stranko. Edini izhod, da se zruši dominacija te stranke, je avtonomija za severno Kitajsko.

General Kenji Doihara, eden od voditeljev japonske militaristične klike, je dospel v Peiping z načrti, na katerih podlagi naj dobi severna Kitajska neodvisnost. Vse druge frakcije, ki so za odcepitev od Kitajske, so v zadnjem času povečale aktivnosti.

Šanghaj, 16. nov. — Okrog 100,000 Kitajcev je v bojazni pred Japonci pobegnilo iz svoje četrti v Šanghaju v mednarodno naselbino. Japonski vojaški oddelki so imeli v zadnjih dneh manevre v svojem distriktu Hongkew, ki se drži kitajske četrti, kar je povečalo paniko med kitajskim prebivalstvom. Kitajci se boje, da se bodo ponovili dogodki iz l. 1932, ko je japonska intervencija v Šanghaju povzročila krvave bitke.

Nadaljnje tri japonske bojne ladje so priplule v pristanišče in druge so na poti. Prebivalstvom je silno alarmirano, ker vidi v gibanju japonske oborožene sile možnost nove teroristične kampanje.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.
Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, da je priložil poštnino.
Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju, na primer (Aug. 31, 1935), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Socialna zaščita v Illinoisu

Illinoiska državna zbornica se zdaj bavi z zakonom zavarovanja proti brezposelnosti, ki se mora naslanjati na federalni zakon te vrste. Federalni zakon je le nekakšno nadzorstvo ali izvajanje državnih zakonov, ki morajo biti šele sprejeti. Istočasno se državna zbornica bavi s starostnim zavarovanjem.

Zakon brezposelnostnega zavarovanja, ki ga pripravljajo v Springfieldu, je za delavce silno mršav poskus. V sklad tega zavarovanja morajo prispevati delodajalci in delavci. Prispevki delodajalcev naraščajo prva tri leta, dokler ne dosežejo v letu 1938 treh odstotkov od vsote izplačanih mezd v enem letu; delavci na drugi strani začnejo leta 1937 prispevati pol odstotka svoje mezde. Z drugimi besedami: vsi prispevki v Illinoisu bodo leta 1938 znašali okrog 70 milijonov dolarjev in delodajalci bodo k tej vsoti prispevali 60 milijonov, delavci pa 10 milijonov dolarjev. Zavarovanje bo veljalo le za industrijske delavce; farmski in hišni delavci (hlapci in dekle) so izključeni.

Zakon je slab za delavce v glavnem zaradi tega, ker so tudi delavci prisiljeni plačevati prispevke za svojo podporo. Ne glede na to, kako majhen je delavčev prispevek, je krivičen, kajti princip socialne zaščite je, *da so delodajalci odgovorni za brezposelnost in zato morajo biti obligirani, da podpirajo delavce za časa brezposelnosti.*

Kljub temu — mi to taktično pravilo neprestano poudarjamo — da je pripravljeni zakon brezposelnostnega zavarovanja slab, ker nalaga del bremena na delavce (namreč del vidnega bremena, dočim bodo delodajalci svoj delež bremena tudi odložili na delavce v formi zmanjšane mezde!), je boljši kot nič. Delavci v Illinoisu bodo morali skrbeti, da se zakon brezposelnostnega zavarovanja neprestano izboljšava njim v prid, če bodo hoteli imeti svojo pravico.

V zvezi s predlaganjem tega zakona smo pa opazili nekaj, kar nas ni čisto nič iznenadilo. Illinoiski kapitalisti so začeli na hinavski način napadati osnutek tega zakona. Pravimo: na hinavski način, kajti kapitalisti se jokajo ne nad seboj, temveč nad — delavci.

Da, kapitalisti se jokajo nad "pridnimi, stalno uposlenimi delavci, ki bodo grdo udarjeni s plačevanjem prispevkov in od teh njihovih prispevkov bo pomagano le potepuhom in lenuhom, ki nočejo delati . . ."

Ali ni to strašno? Pridni delavci, ki niso nikdar v skrbeh za delo in katerim se ni treba bati brezposelnosti (po tej logiki so milijoni brezposelnih v teku zadnjih šestih let sami potepuhi in lenuhi!), bodo prisiljeni podpirati "bumse", ki nočejo delati!

Ne samo to. Kapitalisti so toliko predrzni, da že v naprej naznanjajo, da njih ne bo socialna zaščita prav nič bolela, kajti oni bodo svoje breme preložili na konzumente v obliki zvišanih cen — in na ta način bodo morali prispevati za podporo "potepuhom in lenuhom" tudi farmarji in sploh vsi, ki bodo kupovali blago illinoiskih tovarnarjev!

Poleg tega bodo delodajalci poskrbeli, da se iznebe čim večjega števila delavcev, katere nadomestijo s stroji, in tako bodo njih prispevki manjši!

Kapitalisti sami torej potrjujejo, da je imel farmer-laboritski kongresnik Lundeen iz Minnesote prav, ko je predložil svoj načrt brezposelnostnega zakona in je določil, *da mora vsa podpora za brezposelne izvirati iz davkov na visoke dohodke in profite korporacij!* To so viri, ki jih kapitalisti ne morejo preložiti na rame konzumentov, zato pa kriče kakor obsedeni proti vsakim davkom na visoke dohodke in profite.

Nič ni čudnega, da je kongres zavrgel Lundeenov predlog in ga nadomestil z "newdealskim" zmazkom, kateremu se kapitalisti zdaj rogajo in se bahajo, kako ga bodo goljufali, tako da bodo delavci sami plačevali v sklad svojega brezposelnostnega zavarovanja!

Vrhtega imajo še toliko predrznosti, da pretakajo debele solze nad "bedastimi" delavci, ki jim nočejo pomagati k uničenju take socialne zaščite. Skratka: delodajalci nastopajo kot — zaščitniki delavcev, ker delavci so prebedasti, da bi se sami ščitili!

Glasovi iz naselbin

Naše rudarske razmere

St. Michael, Pa. — Pred par meseci sem poročal o tukajšnjih delavskih razmerah, ki se dosedaj še niso spremenile. V tukajšnjem rovu delamo večinoma še vedno le po dva dni v tednu. Pri plačah se nam tudi nič ne pozna, četudi je bilo veliko kričanja po časopisih, da so rudarji izvojevali veliko zmago. Tukajšnji rudarji je pač niso deležni, kateri delajo po glavnih hodnikih.

Naši zastopniki, ki so sklepali o pogodbi za 2. distrikt, so namreč bili mnenja, da v našem rovu rudarji prejemajo še vedno dovolj plače. O kamenju, ki se mora streljati po vseh glavnih hodnikih, jim niti v glavo ni padlo, da dotični rudarji opravljajo eno najtežjih in nezdravih del, ker vdihavajo mnogo kamenega prahu in dima in že marsikateri je postal žrtev tega dela. No, naši modrijani pa so sklenili, da rudarji v našem rovu niso upravičeni do 10% poviška na takozvani "jardič" in za "mrtvo delo."

Vsekakor je naša premogarska družba drugačnega mnenja, kajti brž je povišala ceno razsvetljavi, premogu in stanovanju za delavce. To so jim namreč dovolili naši zastopniki v pogodbi! Čitatelji lahko razvidijo, kakšen "povišek" smo dobili.

Pa ni nič čudno, da tako delajo z nami, kajti članstvo 2. distrikta nima še sedaj avtonomije ne pravice do distriktne konvencije. Nima torej pravice voliti zastopnike ne uradnike za to okrožje; te namreč imenuje mister John L. Lewis!

Dne 27. okt. se je zbralo 14 lokalnih unij tega okrožja v naselbini Revloc, Pa., ki so vzele v razpravo sedanjo pogodbo. Pri tem razmotrivanju se je pokazala splošna nezadovoljnost proti tej pogodbi. Ni pa manjkalo i pazníka, ki je bil poslan iz okrožnega urada, da je pazil na nas, da ne bi prekoračili naše meje. Pa nam je takoj povedal, da nimamo pravice, da bi sklicali skupno sejo in razpravljali o problemih, ki so že rešeni "v naš dobrobit." Toda pošteno jih je dobil nazaj.

Frank Kaucic, 190.

O potresu v Montani

East Helena, Mont. — Redno čitam dnevnik Prosveto in druge liste, toda iz te naše lepe nove "domovine" se nihče ne oglasi. Zima nas še ni vzela, ampak obratno, še bolj zdravi smo, ker dihamo sveži gorski zrak. Z delom gre bolj srednje, vendar je za spoznanje boljše kot je bilo. Temu je seveda vzrok svinec, ki bo morda spet v kratkem prišel v poštev, kajti mladih, krepkih fantov je spet dosti za "kanon futer."

Tukaj smo imeli dva močna potresna sunka. Prvi se je pojavil 18. okt. ob 9.45 zvečer in je naredil dosti škode, posebno v mestu Helena. Najbolj je prizadel okolico postaje N. P., tako tudi mesto, ki je od postaje oddaljeno eno miljo. Drugi potresni sunek se je pripetil na 31. okt. ob 11.37 dopoldne. Kolikor ni podrl prvi sunek, je podrl drugi, ki je do zemlje porušil več poslopij. Nova šola je kup razvalin, pa tudi več drugih šol je razbitih. Podrlo je tudi več starih hiš, ki nimajo nobenega pomena. Staro se mora umakniti novemu.

Glavne ulice v Heleni, kjer je center trgovine, se je potres izognil, ali pa so poslopja bolj močno zidana, da ni mogel škode napraviti. To se tiče mesta Helene, dasi so novine pisale, da je vse mesto v razvalinah.

Mesto East Helena je oddaljeno od mesta Helene 5 milj. Tudi tu je potres poškodoval ljudsko šolo, tako da je v dokaj slabem stanju. Prizadetih je bilo največ stanovanj na Main st., med temi tudi nekaj slovenskih, večje nesreče pa ni bilo. Malo je prekučnilo tiste stare dimnike, pa jih bomo že nazaj postavili spomladi. Dosedaj so imeli dimniki štiri ogle, odsedaj naprej pa jim bomo dali kar osem oglov!

Dosti neresničnih vesti se je čitalo v listih. V nekem listu sem bral, da je bilo sedem smrtnih slučajev radi potresa. Meni so znani štiri. Ta reče to, oni malo dodene, pa gre v svet, tako da se iz muhe naredi slon. Jaz sem namreč neverni Tomaž: le kar vidim, to verjamem!

Tu v bližini, kake tri milje od E. Helene, se je razširila govorica, da se je "zemlja odprla" že ob prvem potresu 18. oktobra. Ljudje, bojte se, da ne bi iz te odprtine začeli hudiči ven hoditi! To je seveda vse skupaj trikrat bunkum.

Mnogo je tudi ljudi, ki so popolnoma vrženi iz ravnotežja, oziroma brez prave pameti. Srečal sem človeka v avtu ponoči in ga vprašal, kaj dela tam in kam gre. Pa mi je odgovoril, da čaka na potres. Dejal sem, da čemu vendar, ker bo prišel, pa če ga čaka ali ne. Rekel je, da mora "vačat" svojo družino. "Si pa res dober čuvaj," sem odvrnil, "ker čuvaš le samega sebe.. Nikar ne bodi tako nespameten. Če pride potres, bo prišel in bo šlo vse naenkrat. Ti ne boš držal hiše pokonci, ko tu na cesti v svoji 'lizi' čepiš!"

Drugi so spet drugače "prištimani". Njihove hiše so trdne in nove, pa nočejo v njih prenočiti, temveč se na večer preselijo v kakšno razbito kempo. Tega ne bi omenjal, pa ker so med njimi tudi naši rojaki, zato omenjam.

Drugih novic pri nas ni. Rad bi videl, da bi dnevnik Prosveta dobil mnogo novih naročnikov ter da se bi v upravništvu in uredništvu enkrat tako zmotili, da ne bi bil vsako soboto 'holiday,' kajti v mojem koledarju ni toliko praznikov kot jih imajo v Chicagu! Praznik je dober, včasih. V avgustu sem tudi jaz imel "halidejs", ko smo praznovali pet in dvajsetletnico društva Slovenski lovec št. 143 SNPJ in naslednji dan sem imel velikega črnega mačka. Zato vam pa priporočam, da "too many holidays—no good."

Ker se ne bom tako kmalu spet oglasil, zato želim vsemu osobju v uredništvu in gl. uradu sploh mnogo uspeha, vsem članom in članicam SNPJ pa vsečim srečno novo leto 1936!

Anton Mihelčič, 143.

O volitvah in drugem

Johnstown, Pa. — Prošle volitve, kakor v mnogih drugih krajih, so tudi v našem Cambria okraju pokazale, da je ljudstvo začelo izgubljati zaupanje v demokrate ter se nagiblje zopet nazaj k republikancem. Da demokrati izgubljajo kredit, ni pa nič čudnega; vzrokov za to ima ljudstvo dovolj. Čudno je pa to, ker se volilci nagibajo nazaj k republikancem, o katerih lahko vedo, da niso boljši od demokratov.

Koliko let depresije bo še treba, da bo ljudstvo spoznalo, katera stranka je za resnično spremembo razmer v korist delovnemu ljudstvu? V Penni so edino volilci v Readingu oddali večino glasov pravi delavski stranki, to je socialistični. Kedaj jim bomo sledili po drugih krajih?

V Prosveti je bilo že poročano, da se je v johnstownskem okrožju ustanovila federacija društev SNPJ. Okoliška društva se ponovno opozarjajo, da ne pozabijo poslati na prihodnjo sejo federacije svojih zastopnikov. Potrebno je, da so zastopana vsa društva, kajti na tej seji se bo sklepalo o pravilih federacije. Seja federacije se vrši v nedeljo 24. novembra ob 2. popoldne v prostorih S. D. D., Moxham. V poročilo br. Podboja, tajnika nove federacije, se je vrinila mala pomota. Predsednikom federacije ni bil izvoljen podpisani, pač pa br. Kaučič iz St. Michaela, Pa. On je naprednega mišljenja, dober, aktiven član SNPJ in kot tak vešč in sposoben za urad, ki ga je prevzel. Društvo in članstvo mu popolnoma zaupajo.

Društvo Triglav št. 82 SNPJ je sklenilo prirediti ob svoji 27-letnici veselico, na kateri bo uprizorjena jako komična igra "Anarhist". V teh časih splošne krize, brezdelja, slabega zaslužka itd., se marsikaterega drži otožnost in skrb za bodočnost. V soboto večer 14. dec. bomo imeli priliko vsaj začasno pregnati tugo in skrb, katera tare mnoge že leta, s tem, da posetimo omenjeno prireditev. Igra je povzeta iz kmečkega življenja in predstavlja občinski odbor, ki "po svoje" ukrepa o občinskih potrebah ter za "čast in denar" ulovi iz ječe ubeglega zločinca anarhista, za katerega je razpisana nagrada. Mesto enega ujamejo dva in pridejo v zadrego, kateri je pravi.

Kak je konec, boste videli na prireditvi. Igra je vseskozi komična in jako primerna za razvedrilo. Po igri bo za plesaželjne igral izvrsten orkester. Društvo Triglav vabi vse, posebno pa ljubitelje iger, da se te prireditve udeleže. Zagotavljamo vas, da vam ne bo žal za 25c, ki jih boste plačali za vstopnino.

John Langerholc, 82.

O slavju in prireditvi

Springfield, Ill. — Sicer je že nekoliko pozno, ker pa do sedaj se še ni nihče oglasil ali poročal o poteku proslave 30letnice Proletarca, ki se je vršila dne 27. oktobra, katero je obhajal klub J. S. Z. št. 47, bom poročal sedaj.

Proslava je povoljno izpadla v vseh ozirih, tudi udeležba je bila prilično dobra. Vse točke programa so bile dobro izvajane, pevske in glasbene, tudi uprizoritev igre "Vse na obroke" je bila dobro izvršena. Za vse gre priznanje osobju, ki je nastopalo v programu. Po končanem sporedu se je razvila prosta zabava in ples. Med pogovori so se udeleženci pohvalno izražali o poteku sporeda in splošne proslave. Na to slavje je članstvo kluba lahko ponosno, ker je zgodovinskega pomena za jugoslovanske delavce, ki so organizirani v J. S. Z. Članstvo našega kluba se zahvaljuje vsem simpatičarjem delavskega gibanja in ostalemu občistvu za udeležbo, ker so s tem pripomogli, da je proslava tem boljše izpadla.

Odbor narodnega doma čuti potrebo, da prične z delom za dobrobit doma v bodoče. Vsled tega je na svoji zadnji seji temeljito razpravljal o tem in končno zaključil, da se bo v prid doma vršila dne 30. novembra veselica s prosto zabavo in plesom. Pričetek veselice ob 8. zvečer.

Vstopnina za moške 20c, za ženske pa 10c.

Odbor uljudno vabi vse delničarje, da se udeležijo omenjene veselice ter tako pripomorejo do boljšega uspeha. Razume se, da je sedaj dom v najemu. Toda čas hitro poteka in naša dolžnost je, da pričnemo delovati za sredstva s prireditvami in drugimi pripomočki tako, da ko bo prišel čas, da bomo pripravljeni na to, namreč, da se bo zadostilo potrebam in da bo dom zopet prišel pod nadzorstvo delničarjev.

Odbor sam, niti noben posameznik ne more tega izvršiti ali delovati za to, da bi dom v resnici postal lastnina delničarjev. To je mogoče izvršiti skupno kot organizacija z vztrajnim delom, da bo dom v resnici postal naš in služil tistim namenom, ki so koristni za delavce. Ker gre za dobrobit vsakega posameznega delničarja, je tudi vsakega dolžnost, da se udeleži omenjene veselice ter tako pripomore do boljšega uspeha.

Na tej prireditvi se bo tudi samo ob sobi ugotovilo, koliko je še zanimanja med delničarji za dom in njega napredek. To bo pokazala udeležba na veselici 30. novembra.

John Goršek.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Johnstown, Pa., F. V.: Poštni žig izkazuje, da je bil dopis oddan v pondeljek 11. nov. opolnoči (12 p. m.), ne v soboto 9. nov. Prejeli smo ga v sredo 13. nov., torej veliko prepozno za uradno izdajo glasila.

—Federated Pictures.

Eugene Talmadge (na sredi), governer Georgije, v čigar rokah je usoda organizatorja zamorskih delavcev Angela Herndona, ki je bil obsojen v ječo zaradi svojih aktivnosti.

Milwauški burbonci napadajo Hoana

Začeli so ofenzivo proti socialističnemu županu

Milwaukee, Wis. — Cela vrsta burbonskih organizacij (Ameriška legija, Liga zakona in reda itd.) se je zadnje dni vrgla v kampanjo proti socialistični mestni upravi. Županu D. W. Hoanu in ostalim socialistom v mestni upravi in zbornici bi te organizacije rade prilepile odgovornost za razne nemire in nasilnosti, ki so se dogodile zadnje mesece in celo zadnja leta v Milwaukeeju.

Liga zakona in reda — katera sestoji iz tovarnarjev, bankirjev in ostalih podjetnikov ter njihovih hlapčonov vseh mogočih poklicev — dolži župana Hoana, mestnega pravdnika Raskina, bivšega šerifa Bensona in ostale socialistične uradnike, da so ob času stavk v tem in preteklem letu s svojimi govori na shodih stavkarjev indirektno hujskali k nemirom in dajali potuho piketom.

Vozniki ustanovili mlekarsko zadrugo

Clinton, Iowa. — Kot posledica arogantnega izkoriščanja, se je tukaj pričela razvijati mlada mlekarska zadruga, katero so ustanovili takorekoč izprti vozniki Gideonson Dairy kompanije. Ko je družba reducirala plače in hotela prisiliti razvaževalce na podpis "yellow dog" kontrakta, s katerim bi se obvezali, da ne bodo dve leti po odslovitvi ali puščenja službe sprejeli delo pri nobeni drugi mlekarni, so razen treh vsi pustili delo. Nato so organizirali zadružno mlekarno in zdaj izgleda, da bodo Gideonson Dairy kompanijo kmalu spravili iz biznisa.

Sonja Branting v Chicagu

Chicago. — Sonja Branting, hči pokojnega Hjalmarja Brantinga, prvega delavskega premierja na Švedskem in očeta švedske social-demokracije, se te dni nahaja na predavateljski turi v Chicagu. Ona je odlična odvetnica in se je udeležila zadnjega mednarodnega odvetniškega kongresa v Berlinu. Hitlerjev režim se ji je toliko pristudil, da je prišla na antifašistično turo v Ameriko. V torek zvečer bo govorila v Morrisonovem hotelu v downtownu.

Električni možgani

V dunajskem tehničnem muzeju imajo svojevrsten demonstracijski objekt, ki ga pokaže jo le ob posebnih vodstvih: električni model človeških možganov. Na majhnem ročnem vozu z gumastimi kolesi je montirana velika skupina palic in steklenih cevk. Vse je na najbolj čuden način zavozlano in zaštrenjeno. Celi snopi palic se dvigajo tesno drug ob drugem, se iztečejo v posamezne, na videz samovoljno zvite cevke, gredo tudi posamič v drznih osvojih skozi to zmešnjavo in končujejo v majhnih, često kaširanih električnih dovodnih žicah. Navzlic zmešnjavi, ki se ti kaže v prvem trenutku, se ne moreš ubraniti vtisa, da vlada njej vendarle neki zmiselni red.

To je resnica, kajti kakor rečeno, nam pred stavlja ta zamotana naprava, ki je široka 1 m in visoka 2 m, model naših možganov, in sicer ne morda kakšen posnetek do zadnje podrobnosti, temveč šematizirani model, ki je tudi umljivo, saj gre za to, da pokaže nazorno, kako naši možgani delujejo. Od drugih možganskih modelov se razlikuje namreč po tem, da je viden v vseh svojih delih istočasno, in drugič po tem, da lahko predstavi funkcije vseh vodov tudi posamič.

Napravo sta zgradila v dveletnem težkem delu zdravnika dr. Klempererjeva in dr. Robert Ener družno s fizikom dr. Naglerjem. Prvič so jo pokazali na prvem mednarodnem nevrološkem kongresu v Bernu, kjer je javnosti in strokovnjakom tako ugajala, da so jo hoteli Američani kar kupiti in odpeljati v svojo domovino.

Aparatura ima kakšnih 200 steklenih cevi do najmanjšega formata, ki jih napaja poseb na baterija pod vozom z električnim tokom. To so vse neosnove cevi in žarijo v različni barvah, kakršno funkcijo možganskih vodov pač predstavljajo. Te barve so določene po tradicionalni rabi v anatomskih učnih knjigah: rdeča pomeni gibanje, modra občutek, zelena ravnotežje. Velika tabulatura z vtikalnimi luknjami, ki je razdeljena za levo in desno polovico, omogoča toliko kombinacij, kolikor jih je možnih in dve sto cevk in štiristo pretikljivih kablov.

Vzemimo primer: pokaže se naj, kaj se zgodi, če pade prašek v človekovo desno oko. Najprvo vtaknejo kontakte po pripravljeni kombinacijski skemi, nato obrnejo pretikalo. Takoj se v zmešnjavi zablestijo neke proge, ki se dvigajo proti možganski skorji v modri barvi. To pomeni, da nastane občutek, ki ga imamo v očesu, v sedežu zavesti, v možganski skorji. Nato nastopi reakcija, ki veli očesu, naj se zapre: zablestijo se neke proge v rdeči luči, tiste proge, ki bi stopile v akcijo, če bi se veke zaprle. Ker se prizor odigrava v levi polovici modela, sklepamo, da mu je vzrok v desnem očesu, kajti pri človeku imajo vse funkcije ene polovice telesa, kakor znano, svoj sedež v nasprotni polovici možganov. Vodi posedinih se v možganih križajo.

Na modelu spoznamo nazorno, zakaj moramo torero pri bikoborbah zapičiti svoj meč biku v določeno mesto tilnika. Na tem neznatnem mestu, kjer stopajo vodi iz hrbteničnega možga v možgane, leži namreč več življenskovažnih središč tesno drugo ob drugem. Če jih raniš, pomeni to takojšnjo smrt. Če se meč zapiči samo malenkost mimo, omrtviči to samo posamezne organe.

Na modelu vidimo tudi, kako so se človeški možgani razvili v zadnjih 3000 do 4000 letih. Posebno očiten je razvoj čelne strani možganov. Otekline v tem delu zmanjšajo duševno delovanje, bolniki so tako rekoč prisiljeni delati slabe dovtipe. Na drugem mestu prinaša otekline spet izgubo pokončne hoje: takšni bolniki stopajo po vseh štirih.

Misijonarji in tekstilne tovarne

V pravkar izišli knjigi "Oel um Rikket", ki pojasnjuje marsikatero zagonetko v boju velesil za Abesinijo, beremo:

"Krščanski misijonarji posebno iz Amerike in Francije pridigajo proti nemoralnosti zamorcev, ki nosijo v vročem afriškem solncu kvečjemu kako lahko srajco. To pomeni majhen konsum tekstilnega blaga. Zato pridigajo misijonarji, da morajo zamorci nositi cela oblačila, ne samo srajce.

Tako je veliki ameriški Cottonov tekstilni koncern, ki ga v glavnem vodijo Židje, dal za razširjenje krščanske vere med afriškimi pogani misijonarjem znatne podpore, in sicer 1933. leta 9,200,000 in 1934. leta 9,500,000 dolarjev. Misijonarjem so sledili agenti tekstilnega koncerna.

Z znatnim zneskom je podprl afriške misijone tudi francoski bombažev sindikat, ki je dal 1934. leta 44 milijonov frankov.

V Afriki nosita kvečjemu dva odstotka ljudi lahne evropske obleke, vsi drugi hodijo okrog nagi ali napol nagi. Po vsem svetu je takih ljudi približno eno milijardo.

Če bi mogli solnčno vročino preložiti proti Ledenemu morju, bi se seveda mnogo bolje rentirala ta delavnost misijonarjev proti "nemotirali" črncev. Zato si skušajo pomagati s tem, da nagim in polnagim Afričanom pridgujejo, da se morajo dati pokopavati v čim več oblekah, da se rešijo peklenskih muk. Tako si mnogo črncev, ki to zmorejo, kupi mnogo oblek in srajc, da se tako pripravijo na srečno smrt in časten pogreb. Tako marsikaterega črnca pokopljejo oblečenega v deset in še več srajc in oblek."

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

VLOMILEC OMERZA SE JE ZASAČEN SAM USTRELIL

Omerzo, ki so ga lovili več mesecev, je izdal njegov pajdaš. — Omerza je maja meseca ustrelil orožnika Vrička in Štefančiča pri Moravčah

Ljubljana.

V četrtek 31. oktobra je prinesel neki fant orožnikom v Dolenji pri Celju listek, na katerem je pisalo, da se skriva vlomilec in ropar Omerza na nekem samotnem kozolcu na Prnovem pri Veliki Pirošici. Franc Omerza je doma iz Rožnega pri Blanci ob Savi, star je bil zdaj 31 let in se je že od mladosti bavil z vlomi in tatvinami. Bil je nasilen in drzen, vedno je bil oborožen in vselej se je uprl orožnikom. Bil je obsojen na več let ječe, ko je bil star 20 let, pa je iz kaznilnice ubežal, a so ga kasneje prijeli in je presedel nad leto dni v celjskih zaporih. Ko je prišel spet na prostost, je postal strah in trepet vseh kmečkih naselj na Dolenjskem in Štajerskem. Preživljal se je samo s tatvinami in vlomi, klatil se je po kozjanskih gostovih, izdana je bila za njim žandarmerija, cela četa orožnikov ga je pred meseci zasledovala na Kozjanskem in je pri tem izgubil življenje neki orožnik, toda Omerza se je vselej spretno izmuznil in se čez čas pojavil spet kje drugje. Kjerkoli se je dogodil kakšen večji vlom ali roparski napad, vsepovsod so takoj osumili Omerzo. Znan je še dogodek, ko sta bila na Vrhpolju pri Moravčah ustreljena orožnika Vričko in Štefančič, ki sta v neki hiši naletela na popotnega, sumljivega človeka. Ko sta ga pozvala, naj se legitimizira, je neznanec potegnil iz žepov dva revolverja ter zadal obema orožnikoma take rane, da sta jim bila nekaj dni v bolnišnici podlegla, napadalca pa niso mogli prijeti, čeprav je policija in žandarmerija napravila baje cel pogon za storilcem. Niso ga izsledili. Seveda so takoj osumili dejanja Omerzo. Sprva se je dokazalo, da je bil neznanec isti, ki je noč poprej vlomil v vrhniški farovž ter pobral čedne vsote denarja. Te zavitke z denarjem je namreč pri begu pustil v hiši na Vrhpolju in lahko je bilo ugotoviti, da je vrhniški vlomilec ista oseba kot napadalec na orožnika. Toda čez čas se je le dokazalo jasno, da je orožnika ustrelil Omerza. Po nekaterih stvareh, ki so jih našli v Vrhpolju, je preiskava dognala, da so last Omerze in tako je pobrdil tudi Omerzov oče. Nekateri drugi predmeti pa so dokazovali, kje je Omerza vlamljal in kradel. Tako so našli revolver, ki je bil ukraden nekemu posestniku pri Šmarju pri Jelšah skupno s 16 tisočaki. Takih bogatih vlomov je imel Omerza mnogo za sabo. Pogosto se je baje z ukradenim denarjem odpeljal v tujino in tamkaj dobro živel, potem pa se spet vrnil v Slovenijo in nadaljeval s tatvinami.

Orožnikom na Dobrni je torej neki Omerzov pajdaš javil, da se skriva Omerza na nekem kozolcu na Prnovem. Orožniki so obvestili žalske orožnike ter odšli naglo v Prnovo ter tamkaj obkolili kozolec in se skrili na bližnje. Posestnika, čigar last je kozolec, so poslali na kozolec in res se je na kozolcu pokazal neki tuj človek. Spal je v senu ter vprašal v strahu kmeta, kaj je tod. Kmet je odgovoril, da zase svoje cilje. Tujec je skočil s kozolca, tedaj pa mu je izza nekega bližnjega drevesa zaklical orožnik, naj obstoji. Omerza je skočil nazaj pod kozolec in hotel na drugi strani na plano. Že je imel revolver v roki. Tamkaj ga je presenetil drug orožnik, tedaj pa je začel Omerza — bil je namreč on — streljati proti orožnikom, a ni nikogar zadel. Tedaj je bližnji orožnik oddal nekaj strelov za bežečim Omerzo in ga zadel v gornjo laket, nakar je revolverjem je omahnil. Omerza je vzel revolver v drugo roko ter pognal kroglo v glavo. Zgrudil se je in nekaj minut kasneje umrl.

Ko so pristopili orožniki, so lahko takoj spoznali, da ni ustreljeni nihče drugi ko Omerza. Imel je na obrazu več brazgotin iz boja z orožnikom na Vrhpolju, v nahrbtniku pa so našli vse izrezke iz listov, kjer so bile notice in članki o njem, posebno o vrhpoljskem dogodku, dalje so našli nekaj denarja, mnogo nabojev in več fotografij, ki ga kažejo v družbi z neznanimi ženskami. Ko je popoldne prišel na Prnovo tudi jetniški paznik iz Celja, je takoj spoznal v mrtvecu Omerzo, enako je Omerzov brat, ki skupaj z očetom presedeva kazen v celjskih zaporih, spoznal v umorjencu svojega brata. (Po poročilih v listih ga pa brat ni mogel spoznati takoj, čemur se čudimo. Četudi je bil Omerza baje zelo sestradan, bi brat vendar lahko spoznal bratov obraz, če ni bil morda zmrcvarjen.)

Omerza se je dalj časa mudil v tamkajšnji okolici in od hiše do hiše prosil za kruh, češ, da je bil brez dela. Z njim je bila tudi neka ženska in neki moški, ki pa sta izginila. Zadnjo noč je Omerza skupaj s pajdašem izvršil vlom na Prnovem, vrnil se je spat na kozolec šele ob šestih zjutraj in popoldne, ko so ga presenetili orožniki, je še spal. Pajdaš pa je že izginil in poprej še — pač iz kakšnega maščevanja — obvestil orožnike, da se skriva tu in tu Omerza. Če ne bi Omerze izdal ta pajdaš, bi ga oblasti najbrže še ne iztaknile, saj ga orožništvo zasleduje že vse leto, posebno pa še po dogodku na Vrhpolju.

Truplo Omerze so obducirali in nato pokopali v Galiciji.

Vasovanje z ubojem. — 32-letni posestnik Anton Kramberger na Jamni pri Št. Juriju ob Ščavnici je imel pastorko Pepco Vukovo, staro 19 let. K nji je hodil že dalj časa vasovat 21-letni želarski sin Franc Prelog. Ko je prišel pred nekaj dnevi spet pod okno, sta očim Kramberger in njegova žena že spala. Kramberger se je prebudil in začel godrnjati, češ, naj pustijo ljudje človeka spati. Ko je Prelog odhajal, je očim pokaral pastorko, da tako poznih nočnih obiskov ne trpi. Prelog je slišal te besede in kri mu je vzkipela. Začel je zmerjati in izzivati Krambergerja, češ naj pride ven. Da bi vasovalca zlepa odpravil, je šel ven, a komaj je stopil iz hiše, že ga je Prelog napadel. Z nožem mu je prizadejal hudo rano na roki, da je začel močno krvaveti. Prelog je pobegnil. Poklicani zdravnik je nudil posestniku prvo pomoč in odredil prevoz v ptujsko bolnišnico. A preden so Krambergerja odpeljali, je umrl, ker je izgubil premnogo krvi. Preloga so aretirali, zagovarja se z razburjenostjo in obrambo svojega dekleta.

Kako tekmujejo. — Pravkar je Slovenec, glasilo ministrov dr. Korošca in dr. Kreka, objavilo z debelimi črkami, da je obema njegovima klerikalnima ministroma uspelo doseči pri vladi, da dobi Slovenija iz kreditov za pasivne kraje 500,000 Din, kar bo predvsem namenjeno Beli in Suhi Krajini. Slovenec je pri tem tudi zapisal, da doslej Slovenija sploh ni veljala za pasivno pokrajino in da sta to dosegla šele ministra dr. Korošec in dr. Krek. Dosegla sta torej, da je vlada od skupnih kreditov za pasivne kraje v znesku 20 milijonov dala za Slovenijo pol milijona, torej štirideseti del! — Jutro pa po ovinkih odgovarja temu bahaštvu z ugotavljanjem, da je Slovenija veljala vse do letos za pasivno pokrajino in da je dobila Slovenija lani — tedaj je bil minister dr. Kramer! — 2500 prevoznic za polovično oz. četrtinsko ceno in v denarju 1 milijon 200 tisoč Din. Letos je bila Slovenija brisana iz seznama pasivnih pokrajin, a zdaj je uspelo slovenskima ministroma, da je Slovenija spet med pasivnimi pokrajinami in da je dobila pol milijona Din za podporo pasivnim okolišem. Torej je dobila Slovenija lani samo v gotovini 700,000 Din več za podporo prebivalstva v pasivni Beli in Suhi Krajini kakor pa letos. Letos je dobila po naporu obeh slovenskih ministrov 700,000 Din manj, in to dejstvo objavlja Slovenec kot silno veliko zaslugo in imeniten žegen za Slovenijo. Lepo je, kaj, kadar tekmujejo takile politični nasprotniki v svojih zaslugah za "mili narod slovenski". Vsak našteva brez konca in kraja, kaj je storil v Beogradu, a drug drugemu očitajo nedelavnost. Če bi bilo vse to, s čimer se bahajo ti naši vsakokratni ministri, resnično, potem bi Slovenija že zdavnaj ne bila pasivna in bi se cedila mleko in med po njej. A kadar naštevajo politiki svoje zasluge za narod, bi nikar ne smeli pozabiti pokazati na posledice teh zaslug, sicer trezen človek težko vse to verjame. Kdor pozna bedno življenje delavsko-kmečke in uradniške Slovenije, ne more verjeti vseh teh baharij.

Fašizem, blagor za katolicizem. — Ljubljanski Slovenec rad zapiše vse, karkoli kak cerkveni očak kjerkoli na svetu izreče, že nekaj časa pa vestno cenzurira vsa poročila o govorih italijanskih cerkvenih poglavarjev. Da so duhovniki po vseh cerkvah v Italiji navduševali ljudi za vojno proti Abesiniji, da so pozivali ljudi, naj plačujejo posojilo za vojno, vsega tega Slovenec noče objaviti, pač pa zdaj pogostokrat zatrjuje, da se cerkev ne meša v to. Tako Slovenec tudi ni objavil poročila o govoru milanskega kardinala Schusterja, ki je imel prej nekaj dni črno mašo za fašiste, ki so padli pri prevzemu oblasti. V tem govoru je omenjeni kardinal slavil fašistični pohod na Rim, ki ni bila samo politična, ampak tudi katoliška svečanost! 28. oktober je otvoril novo poglavje v zgodovini Italije, kakor tudi v zgodovini katoliške cerkve v Italiji. Fašizem je sklenil s Svето stolico konkordat, ki je omogočil triumfalni izhod papeža iz Vatikana ter postavil križ spet v šole. Fašistična Italija je dala italijanski mladini katekizem in katoliško vzgojo. Nato je kardinal govoril o posebni milosti božji, ki se razliva nad Italijo kot sedežem apostolske stolice že dvajset stoletij. Nazadnje je kardinal pozval vse navzoče, naj sodelujejo na velikem narodnem in katoliškem poslu v času, ko nosi italijanska zastava v Abesinijo s triumfom Kristusov križ, lomi verige suženjstva in odpira pot katoliškim misijonarjem. Sam bog bo nagradil dobro voljo vseh in zmagovito italijansko vojsko, ki odpira za ceno krvi vrata Abesinije za katoliško vero in irmsko civilizacijo. Končal je kardinal z besedami: "Večna misija katoliške Italije je poslanstvo miru in Danteja, po katerem je Kristus Rimljan." — O tem govoru, kjer je kardinal spet ponavljal frazo, da nosi Italija Kristusov križ v Abesinijo in da je klanje v Abesiniji katoliško delo, ni Slovenec zapisal niti besede.

Nov poslanik za Buenos Aires. — Za poslanika in pooblaščenega ministra v Buenos Airesu je kraljev namestnik imenoval te dni dr. Izidorja Cankarja, znanega pisatelja in zgodovinarja, nekdaj glavnega urednika "Slovenca" in zdaj univerzitetnega profesorja v Ljubljani. Poslanik dr. Cankar odpotuje v Buenos Aires te dni.

Nov most čez Savo. — Od Zagorja do Litije ni bilo doslej nobenega mostu, čeprav leži na obeh bregovih med tema dvema krajema mnogo vasi in je med obema postajama celo postaja Sava. Kraji okrog Svete gore na levem bregu in kraji okrog Polšnika imajo zvezo s svetom preko cest, ki vodijo do Save, odkoder pa morajo vse prevažati čez Savo na brodih, ali pa morajo voziti dolge ure daleč do Litije. Pešci, ki hodijo na železnico, morajo pri postaji Sava z brodom ali čolnom čez reko. Kadar je seveda Sava narasla ali pa je zamrznila, tedaj je bil prehod otežkočen ali pogosto za več dni onemogočen in včasih so pošiljali pošto preko Save, zamrzle ob bregovih, s psi volčjaki. Pa vendar je ravno predel med Litijo in Zagorjem eden najlepših in hribi nad savsko ožino najlepše razgledne točke vsega Zasavja. Zdaj se bo ljudem po teh hribih odprl boljši dostop do sveta in turistom se bo odprl lepši dostop do teh lepih krajev, kajti danes, 3. novembra otvarjajo na Savi (med Zagorjem in Litijo), ravno nasproti postaje, nov most, ki sloni na več betonskih stebrih. Tako bodo zdaj kraji okrog Polšnika zvezani s svetom in zveze ne bo pretrgala ne narasla ne zamrzla Sava. Most so začeli graditi že pred letom, a je delo potem zaostalo. Med graditvijo je prišlo tudi do nesreče, ki je zahtevala življenje nekega tesarja. Zdaj je most dogotovljen in izročen prometu.

—Federated Pictures.

Rumunski kralj Karol v razgovoru z načelnikom armadnega štaba.

IZ PRIMORJA

26 MESECEV PO NEDOLŽNEM V PREISKOVALNEM ZAPORU

Jože Novak s Knežaka je bil osumljen, da je raztrgal italijansko zastavo

Št. Peter na Krasu, oktobra 1935. — Pred skoro tremi leti je bila v otroškem vrtcu v Knežaku raztrgana italijanska trobojnica in razne balilske srajce. Radi tega so aretirali Jožefa Novaka, po domače Šembijevega iz Knežaka in ga brez dokazov tudi zaprli in spravili v preiskovalni zapor. Presedel je v tem položaju skoro 26 mesecev in čakal na rešitev. Z njim so postopali v ječi zelo surovo, ga pretepali in mu na razne načine skušali izsiliti priznanje. Preiskovalni zapor je pustil na njem vidne znake prestanega trpljenja. Domov je prišel bolan in uničen. Po čudnem naključju pa se je pred kratkim ugotovilo, kdo so bili pravi storilci. Takrat je bil v Knežaku kot občinski tajnik tenente milicije Perna. Skupno z učiteljico otroškega vrtca sta raztrgala zastavo in srajce, da sta dala s tem povod za gonjo proti našim ljudem.

Aretacija zaradi nerednega obiska predvojaških vaj

Reka, 12. oktobra 1935. — V petek so pripeljali v tukajšnje zapore več mladeničev, in sicer iz Zemna 3, iz Topolca 3 in iz Dragopolj 2. Vse mladeniče so aretirali radi tega, ker niso hoteli obiskovati predvojaških vaj. Iz Šembij pa so pripeljali Franca Senkinca, p. d. Valetovega, letnika 1907, ki je bil pod policijskim nadzorstvom. Zakaj so Šenkica aretirali, ni znano.

Pretep oficirja z našim fantom

Trnovo, oktobra 1935. — V petek, dne 4. t. m. je pred Matetovo gostilno v Trnovem prišlo do pretepa med nekim mladeničem iz Golca pri Podgradu in nekim tenentejem tukajšnje artiljerije. Po prepiru sta se udarila na pesti. Italijani pravijo, da je mladenič potegnil nož in z njim zabodel oficirja. Ranjenca so takoj odpeljali v reško bolnico. Potem pa se je pričel lov za mladeničem. V ta namen so alarmirali vse vojaštvo, karabinjerje in civilne javne organe. Iskali so pozno v noč, a vse je bilo zaman.

Iz boja proti nacijski olimpijadi

Burbonci groze antinacijskemu zamorskemu atletu

Cleveland. — (FP) — Med ameriškimi atletskimi skupinami vstaja večji boj radi prihodnje svetovne olimpijade, ki se ima vršiti prihodnje leto v Berlinu. Antinacijski elementi, med njimi udi organizirano delavstvo, agitirajo za bojkotiranje te olimpijade, katero Hitler že sedaj skuša izrabiti za utrjevanje svojega fašističnega režima.

In ker je Jesse Owens, znani zamorski atlet (tekač) in prejemnik mnogih nagrad, obljubil, da bo 21. nov. nastopil na tukajšnjem antinacijskem olimpijskem shodu, so mu ameriški burbonci zagrozili, da ga strmoglavijo z visokega stola, če ne preneha s svojimi antinacijskimi simpatijami.

Shod organizira Ameriški mladinski kongres. Larry Snyder, atletski direktor ohijske državne univerze, je delegatom rekel: "Owens je sedaj na vrhu sveta, toda če nastopi na vašem shodu, se bo znašel na dnu smetišnice. Postal bo pozabljenec."

Snyder se je spravil tudi nad Amatersko unijo, ki vodi agitacijo proti ameriškemu sodelovanju na prihodnji olimpijadi v Berlinu vsled nacijskega barbarizma in persekucij radikalnih in narodnih manjšin. Predvsem je kritiziral njenega predsednika Mahoneyja, ki je vnet antifašist. Snyder je rekel, da se bo olimpijada "vršila v Berlinu in nikdo ne more tega preprečiti."

Na drugi strani je pa Ameriška učiteljska federacija, ki se je izrekla za bojkotiranje berlinske olimpijade, kakor tudi Ameriška delavska federacija in mnogo delavskih unij, čestitala Mahoneyju, "ker si napravlja toliko sovražnikov." D. H. Pierce, načelnik publicitetnega odbora učiteljske unije, je Snyderjev izbruh proti Owensu in Mahoneyju komentiral, da se je ohijska državna univerza odlikovala v burbonstvu že pred par leti, ko je izključila profesorja H. A. Milerja, znamenitega sociologa. Njen atletski direktor je zdaj le ponovno dokazal, da je državna univerza še vedno torišče burbonizma.

—Federated Pictures.

Skupina abesinskih vojakov nosi municijo četam na fronti v bližini mesta Walwal.

Dobri časi ameriških bogatinov

"Profiti po vzpenjači, plače po stopnicah"

New York. — (FP) — Ameriška trgovina z diamanti je letos veliko bolja ko v zadnjih letih. Bogatini so pokupili 86% več diamantov ko lansko leto. Na drugi strani je napredovala prodaja čevljev le za pet odstotkov.

V teh dveh komoditetah je razvidna kakovost sedanjega — okrevanja. Tisti, ki si lahko privoščijo luksus, imajo zopet večje dohodke, kapitalisti na vrhu veliko večje, ogromna masa pa ima prav malo denarja za vsakdanje potrebščine.

Da se stara igra zopet obnavlja, je razvidno tudi iz sledečih faktov:

1. V prvih devetih mesecih tega leta so se cene vsem delnicam in bondom, ki vknjižene na newyorški borzi, zvišale za več ko šest milijard in pol — od približno 34 milijard do 40 milijard in pol. Samo v oktobru so cene tem delnicam poskočile nad dve milijardi in pol. In te številke uključujejo le vrednostne papirje na newyorški borzi. Cene delnicam so se zvišale kot odsev velikega naraščanja profitov, kar bo razvidno spodaj.

2. Na drugi strani pa plezajo plače zelo počasi kvišku. V prvih devetih mesecih tega leta so znašala mezdna izplačila nekaj nad pet milijard — $5,046,204,800 — ali nekaj nad pol milijarde — $537,166,640 — več ko lani v isti dobi. Zdaj pa primerjajte to porast mezd s porastom cen delnicam na newyorški borzi samo v oktobru in videli boste, da znaša komaj eno petino toliko v primeru z devetimi meseci pa 1 proti 12.

3. Tudi farmarji še ne poznajo — okrevanja. V prej omenjeni dobi so za vse pridelke dobili eno milijardo 739 milijonov ali komaj dve tretjini toliko kakor so "zaslužili" lastniki bondov in delnic na newyorški borzi v oktobru. In kar je še večje važnosti, posebno v očigled draginji, so farmarji v prvih devetih mesecih 1935 prejeli za svoje pridelke 293 milijonov manj ko v isti dobi lani.

Farmarji so dobili večje dohodke le od prodane živine, za katero so v tem času izkupili dve milijardi 565 milijonov ali 470 milijonov več ko lani v isti dobi. Ves farmarski prebitek letošnjega "okrevanja" znaša le 177 milijonov ali sedem odstotkov nad lanskim. Farmarji so res prejeli nad pol milijarde od vlade — ampak to je druga povest.

4. Poleg porastka v cenah delnic in bondov so lastniki v prvih devetih mesecih letos prejeli tudi eno milijardo 834 milijonov v dividendah.

In profiti so letos izredno dobri. Natl. City Bank v New Yorku poroča, da je pet veletrgovin naredilo za 564% več profita v prvih devetih mesecih ko v istem času lani. Osem družb z električnimi napravami je zvišalo profite za 199%; devet kompanij z gradbenim materialom je napravilo 54% več; 21 družb z avtnimi pritiklinami 52.5% več; deset strojnih družb 51% več. 220 družb vseh industrijskih panog je povprečno napravilo 26.3% profita v prvih devetih mesecih 1935.

Ti ogromni profiti so menda v skladu z Rooseveltovo politiko "zmernih" profitov, katero je prejšnje čase večkrat naglašal. Odkar so profiti res pričeli naraščati "po dvigalu, plače pa plezati po stopnicah," predsednik o teh stvareh nič več ne govori. Zdaj govori le o okrevanju.

In to okrevanje je skoraj izključno le za — bosse. V pogledu dela in plač ni posebnega okrevanja. Kot je razvidno iz indeksa federalnega rezervnega sistema, je bila uposlenost v prvih devetih mesecih lani 79.2 pointa, letos v isti dobi pa 81.3 pointa — napredek za 2.1 pointa. V resnici to ne pomeni dosti zmanjšanja brezposelnosti, če sploh kaj, ker znaša naravni letni prirastek prebivalstva okrog pol milijona.

Isti indeks pokazuje izboljšanje mezdnih izplačil za 19.6%. V primeri s teoretično normalo so znašala v prvih devetih mesecih 68.6 pointov, lani v istem času pa 62 pointov. Za približno toliko kolikor znaša to izboljšanje so se podražile tudi cene.

Taka je torej slika tekočega "okrevanja". Čudno pri vsem tem je to, da čim večji so profiti toliko bolj kriče burbonci proti Roseveltovi administraciji. Namesto da bi ji bili hvaležni, ker jih je potegnila iz Hoovrovega močvirja, jo paproglašajo za — boljševiško in vodijo večjo propagando za diskreditiranje.

Administracija upravičeno zasluži zaupnico edino od amer. delavstva, ki je bilo vsa ta leta pitano z lepimi besedami. Ekonomsko se nahja v istem položaju ko prej. V kolikor so si ga posamezne skupine izboljšale, so prišle do tega le s pomočjo svojih ekonomskih organizacij ali unij. Ostalo delavstvo, ki nima ne ekonomske ne politične moči, pa je tam kjer je bilo.

Beračica v New Yorku, ki še vedno čaka na "new deal."

Illinoiska WPA ni uposlila 100,000 mož

Manjkalo je 15,728 do tega števila

Chicago. — Illinoiska WPA (Work Progress Administration) je ob 1. novembru obljubila, da bo 15. novembra uposlenih 100,000 brezposelnih pri relifnih delih. Ko je ta datum prišel naokoli, je bilo na podlagi uradnega poročila PWA uposlenih 84,272, kar znači, da je do obljubljenega števila manjkalo 15,728 delavcev.

WPA je izpolnila obljubo, kar se tiče Chicaga. Tu je imela uposliti v določenem času 43,000 brezposelnih in dne 15. novembra je bilo 43,385 mož na delu. Fiasko se tiče drugih okrajev po državi.

Anglija udarila Italiji naklonjene države

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Bolezni, ki razsajajo tako med Italijani kakor Abesinci, so ustavile prodiranje italijanske armade. Iz mesta Gorahaj, katerega so Abesinci hrabro branili, a je vseeno padlo v italijanske roke, so se prebivalci izselili.

Abesinske čete so se utaborile nedaleč od Gorahaja in se pripravljajo na ponovno okupacijo tega mesta.

Okrog trideset bolnih abesinskih vojakov je včeraj dospelo v Harrar. Poročali so, da malarija in druge bolezni bolj ovirajo prodiranje italijanske armade nego odpor abesinskega vojaštva. Roji komarjev, ki so se pojavili po deževnih nalivih, širijo bolezni med Italijani. Pitna voda v tem okolišu je tudi silno nezdrava za Italijane.

Azbi, Abesinija, 16. nov. — Abesinska vojaška posadka, ki je pred nekaj dnevi zajela večje število italijanskih vojakov, se je morala po včerajšnji vroči bitki z Italijani umakniti. V bitki je padlo 55 vojakov in okrog sto je bilo ranjenih. Med ranjenci so tudi štirje italijanski častniki.

Rim, 16. nov. — Reporterji rimskih listov poročajo z vzhodne abesinske fronte, da je padec Harrarja, drugega največjega mesta v Abesiniji, blizu. Kadar se bo to zgodilo, bo dobila Italija kontrolo nad vso vzhodno Abesinijo, kar bo omogočilo direktno zvezo z Eritrejo in italijansko Somalijo.

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Poslovenil Vladimir Levstik

"Bili so siromašni mrliči, dragica. 'Pojdiva, Mercedes,' je rekel. 'Pokažem ti še več takega, da bova vesela, ker še živiva." In me je odvedel dol — h kadem. K razsolnim kadem, draga moja. Ni me bilo strah. A ko sem jih videla, mi je prišlo na um, kako bo neki po moji smrti. Ležali so kakor zaklane svinje. In prišlo je naročilo: 'Žensko — staro žensko.' In mož, ki je tam stregel, je jel grabiti po kadeh. Prvi, ki ga je privlekel na izpregled, je bil moški. Spet je lovil in brodil. Tudi to pot je izvlekel moža. Postajal je nestrpen in godrnjal nad svojo smolo. A tedaj je potegnil iz razsola žensko; po njenem obrazu je videl, da je bila stara, in je bil zadovoljen."

"To ni res!" je vzkliknila Saxon.

"Videla sem, draga, in vem. In povem vam, ne bojte se božje jeze, kadar boste mrtvi. Samo razsolnih kadi se bojte! In ko sem stala in gledala in se je on, ki me je bil pripeljal tja, oziral name in se smehljal in me vpraševal in begal mojo pamet s tistimi svojimi norimi črnimi očmi, trudnimi od učenja, sem začutila, da ni to nič za moje drage ostanke. Zakaj drago mi je to moje telo, kakor je bilo drugim drago. La, la, razsolna kad ni pravi kraj za moje ustnice, ki so jih toliko poljubljali, in za moje telo, ki ga je obsipala ljubezen." Mercedes je iznova vzdignila pokrov svoje skrinje in nežno pogledala na svoj pogrebni lišp. "Zato sem si pripravila posteljo. Takole bom ležala v njej. Neki star modrijan je rekel: "Vemo, da moramo umreti, le verjamemo ne." A stari ljudje verjamejo. Tudi jaz verjamem.

"Dragica, mislite na razsolne kadi in ne bodite hudi name, ker sem si vzela obilen dobiček. Ni je reči, ki je ne bi napravila, da ubežim razsolnim kadem; vdovi bi ukradla drobtinico, siroti skorjo kruha in mrliču v krsti novce z mrtvih očí."

"Ali verujete v Boga?" je zdajci vprašala Saxon, brzdaje se vzlic hladni grozi, ki jo je izpreletavala.

Mercedes je spustila pokrov in skomignila z rameni. "Kaj vem? To vem, da bom mehko ležala."

"In v kazen na onem svetu?" je nadaljevala Saxon, misleč na nezaslišano zgodbo starkinega življenja.

"To ni mogoče, draga. Kakor pravi neki star pesnik: "Bog je dobra duša." Katerikrat vam kaj povem o Bogu. Nikar se ga ne bojte. Bojte se le razsolnih kadi in tega, kar so ljudje zmožni napraviti z vašim zalim telesom, kadar boste mrtvi."

SEDMO POGLAVJE

Billy je godrnjal zoper svojo srečo. Obhajal ga je sum, da se mu v primeri s plačo, ki jo je dobival, kar predobro godi. Strmel je, kako more Saxon spričo množečega se računa v banki, plačevanja mesečnih obrokov za pohištvo in najemnine za hišo, razpoložnine, katero mu je puščala, in dobre hrane, ki jo je imel, še kupovati blago, ki ga je potrebovala za svoja fina ročna dela. Že nekajkrat je bil namignil, da mu ne gre v glavo, kako to zmore, a vselej ga je bil spravil Saxonin skrivnostni smeh v še večjo zmedo.

"Ne razumem, kako delaš to s tem denarjem," se je uprl nekega večera.

Zinil je, da bi nadaljeval, pa je zaprl usta in z zgrbančenimi obrvmi še pet minut ugibal.

"Povej," je dejal, "kam si dala tisto nabrano jutranjo čepico, ki si se tolikanj ubijala z njo? Nikoli te nisem videl v njej, a za malega je bila gotovo prevelika."

Saxon je nekaj trenutkov kakor v neodločnosti stiskala ustnice in poredno gledala nanj. Govoriti neresnico je bilo zanjo od nekdaj težko in nasproti Billyju je bilo to popolnoma nemogoče. Videla je, kako so se oblaki v njegovih očeh zgoščevali; njegovo obličje je dobivalo tisti trdi izraz kakor vselej, kadar je bil nejevoljen.

"Povej mi, Saxon — ti — pa ne, da bi prodala svoje delo?"

Tedaj mu je vse povedala; zamolčala ni niti Mercedine vloge pri svojih poslih, niti njene znamenite mrliške oprave. A Billy se s tem ni dal zvabiti v stran. Z besedami, ki so bile vse prej ko dvoumne, je zabičil Saxoni, da ne sme delati za denar.

"Ali, Billy moj, ko mi pa ostaja toliko časa," je moledovala.

Zmajal je z glavo.

"Nič ne pomaga. Niti slišati nočem o tem. Vzel sem te in bom zate tudi skrbel. Nihče naj ne reče, da mora žena Billyja Robertsa delati. In tudi sam ne maram imeti takih misli. Razen tega pa treba ni."

"Ali, Billy —" je spet pričela.

"Ne, pa ne. To je reč, ki se z njo ne morem sprijazniti. Ne da bi maral tvojih ročnih del. Narobe, vsaka malenkost, ki jo spraviš, mi ugaja kakor sto vragov, a ugaja mi na tebi. Le nadaljuj in delaj vse, kar hočeš, sama zase, troški za blago bodo moja skrb. Vidiš, ves božji dan žvižgam od sreče, ko mislim na malega in gledam tebe tu doma, kako delaš vse te lepe reči; saj vem, kako srečna si tudi ti, ker delaš. A Bog mi je priča, Saxon, vse bi mi bilo zagrenjeno, če bi vedel, da delaš to zaradi denarja. Vidiš, ženi Billa Robertsa ni treba delati. To je moj ponos — pred samim seboj, zapomni si. In vrhu tega ni prav."

"Tako dober si," je zašepetala, srečna vzlic razočaranju.

"Hočem, da imaš vse, kar te miče," je nadaljeval. "In tako tudi bo, dokler imam na konci lakti tole svojo dvojico rok. Mislim, da vem, kako lepe so reči, ki jih nosiš — lepe zame, tudi to pripomnim. Že davno nisem več moker za ušesi in nemara znam marsikaj, česar se ne bi bil smel naučiti, preden sem te spoznal. Zato pa tudi vem, kaj govorim, in reči moram, da še nisem videl ženske, ki bi se mogla po tem, kar ima na sebi, primerjati s teboj. Oh — —"

Vrgel je roke kvišku, kakor da bi obupoval nad svojo zmožnostjo, izraziti to, kar je mislil in čutil. Nato je spet poizkusil:

"Ne gre samo za snago, čeprav že ta mnogo pomeni. Snažnih je veliko žensk. A to ni tisto. To je nekaj drugega in večjega. To je — nu, kakšno je kaj na oko, tako belo in zalo in mikavno, da se kar v domišljijo zaje. Nekaj je, česar ne morem izvzeti, kadar mislim nate. A ti — nu, ti si čudo, s tem je vse povedano; za moj okus ne moreš dobiti ne preveč lepih rečih, ne takih, ki bi bile prelepe zate.

"Zastran tega, Saxon, se nikar ne pomišljaj. Denarja leži še dosti na cesti. Jaz sem zdaj imenitno pri sebi. Bill Murphy je spravil samo minuli teden pet in sedemdeset trdih dolarčkov, ko je potolkel prvaka Severne obale. Iz tega nama je tudi vrnil onih petdeset, ki sva mu jih bila posodila."

A zdaj je bila Saxon tista, ki se je uprla.

(Dalje prihodnjič.)

Gustav Strniša:

CIGARNICA

Kdor gre na daljšo pot, vzame rad s seboj kako knjigo. Poznam prijatelja, ki vlači s seboj najmanj pet knjig, kajti zbirčen je in v vsakem razpoloženju si želi drugačne knjige. Pet mu jih sicer ne zadošča, toda fant trdi, da v sili hudič muhe lovi.

Meni ni bilo treba knjig, kadar sem potoval. Imel sem vse več s seboj, kar — knjižnico. Vem, da bo marsikdo skomizgnil z rameni, odkimal z glavo in se smejal, češ, da norim, saj ni mogoče, da bi bil vlačil kar celo biblioteko po svetu.

No, zadevica je čisto nedolžna. Vsa moja knjižnica je bila namreč spravljena v moji srebrni dozi, v lepi nedolžni cigarnici, ki pač ni izdajala svoje bogate vsebine.

Sicer pa je bilo takole:

Nekdaj so mi prijatelji, med katerimi je bilo tudi več literatov in slikarjev, podarili za god srebrno cigarnico. Sam ne vem, kako da so bili tisto leto tako radodarni. Menda so upali, da postanem še slaven ali kaj? Seveda so se pošteno motili! Torej poklonili so mi dozo, v kateri je bilo dvajset podpisov in kadar sem kasneje vzel cigarnico v roke in pričel čitati imena podpisancev, sem se spomnil na vsakega posameznega. Ker pa je bilo življenje vsakega izmed njih zelo pestro in je zalegla njegova vsebina vsaj za eno knjigo, pač lahko spoznate da mi je ta doza bila res nekaka knjižnica.

•

Sameval sem v svoji sobi, premišljeval in pisal. Zunaj je vladala temna noč. Ko sem se slučajno ozrl skozi okno proti cestni svetilki pod njim, sem zagledal visoko senco, ki je švignila mimo in se ustavila pri mojih vežnih vratih.

Zaprl sem okno. Tedaj je močno potrkalo na vrata. Odzval sem se. Nihče ni vstopil.

Spet sem se poglobil v delo.

Znova je nekdo potrkal.

Kateri vrag se iz mene norčuje?

Skočil sem k vratom in jih odprl. Nikogar ni bilo. Pograbil sem luč in preiskal predsobo in hodnik.

Nikjer nikogar!

Vrnil sem se. Bilo je že kasno, morda okoli polnoči. Ugasnil sem luč in legel počivat.

Kmalu sem zaspal. Pred menoj so se pojavili trije moji prijatelji vsi v črnem. Sivobradi slikar Tadej mi je kimal in povedal:

— Mi vsi trije smo vpisani v tvoji cigarnici. Zdaj smo mrtvi. Zaznamuj nas in napravi pred imenom vsakega znamenje križa!

Nasmehnil sem se, ker sem se zavedel, da sanjam. Ko sem se kmalu nato prebudil, sem spet začul trkanje na vrata. Popadla me je tajna groza, da sem se zakopal pod odejo. Spet sem zaspal in mirno spal do jutra.

Ko sem zjutraj listal po časopisih, sem čital:

— Nesreča na morju je zahtevala tri žrtve, ki so bile trije priznani umetniki. Vihar jih je zalotil na izletu, ko so v majhnem ribiškem čolnu veslali daleč od brega.

In bral sem imena vseh onih treh, ki so se mi prikazali v spanju. Že sem segel po nožič in pred vsakim teh imen vrezal v cigarnici droben križec.

Že sem nekoliko pozabil na tisto hudo nesrečo, saj me je valovje življenja neusmiljeno metalo sem ter tja in povsod sem doživljal nove borbe,

Nekega dne me je zanesla pot mimo samotne klopice v parku, kjer so se zbirali ljudje. Približal sem se in zastrmel. Na klopi je ležal eden mojih prijateljev s prestreljeno glavo. Obupal je nad življenjem in si je sam pretrgal njegovo nit.

Ko sem prišel domov, sem takoj pred njegov podpis vrezal znak križa. Zvečer nisem mogel spati in sem jo mahnil v gostilno ter popival z znanci skoraj do jutra. Bilo je še mračno, ko sem jo prisekal po stopnicah v svoje stanovanje. Ko pridem do vrat, je stal tam moj ustreljeni prijatelj in mi prijazno prožil roko.

Strah mi je zagomazel po hrbtu. Rad bi se oglasil, pa mi je bilo grlo zadrgnjeno. Pognal sem se mimo prikazni, odprl s tresočo se roko vrata in skoraj padel v predsobo. Ko sem se bežno ozrl, ni bilo prijatelja nikjer.

Še o petem povem. Umrl je naravne smrti. Prejel sem obvestilo, da je podlegel jetiki in šel sem ga kropit. Ležal je pred menoj in se cinično smehljal. Bilo mi je, da me na nekaj opozarja. Takoj sem se spomnil cigarnice in brž sem napravil pred njegovim priimkom križ.

Torej že peti.

Potem so šli polagoma drug za drugim. Nekateri so umrli naravne smrti, drugi so si pomagali sami. Čudno le, da sem za vsakega zvedel, da ga ni več med živimi, pa če sem bil še tako daleč proč, bodisi, da sem čital v časopisih, ali mi je priskočil na pomoč slučaj, da nisem nikogar prezrl in izpustil.

In ko sem nekega dne pregledoval cigarnico, sem preplašen opazil, da je ostalo samo še eno ime brez križca in sicer ime kiparja Dragotina, mrkega in krepkega človeka, ki je neštetokrat zrl smrti v obraz. Bil je na vseh frontah, bal se ni ničesar, a smrt mu je prizanašala menda samo zato, ker ni imel strahu pred njo.

Hotel sem mu pisati. Ko pa sem tisti večer zaspal, sem ga nepričakovano zagledal. Stal je poleg postelje in me vabil:

— Sicer je dvoboj zastarel, toda nisem mogel drugače! Nekdo je užalil mojo umetnost. Pridi, za sekundanta mi boš.

— Veš, da sem nasprotnik dvobojev!

Zarežal se je:

— Če že moram umreti, zakaj bi ne umrl tudi ti, saj moramo biti vsi prijatelji skupaj!

Zagledal sem cev njegove pištole in čul pok. Skočil sem kvišku in se komaj predramil.

Zjutraj sem zvedel, da je padel v dvoboju.

Napravil sem pred njegov priimek križec in spet nehote pregledal vsa imena v cigarnici: križ pri križu, pravo grobišče! Bilo mi je težko.

— Zdaj pojdeš kmalu tudi ti! se je nekdo surovo pošalil, ko sem pokazal dozo v družbi.

In to me je strašno razburilo. Pričel sem o vsem premišljevati. Dan na dan sem odpiral vedno pogosteje cigarnico in spet čital imena svojih prijateljev. Kmalu so se mi pričeli tudi v sanjah prikazovati. Vsi so sedeli okoli mize v črno oblečeni in smehljajoči se. Jaz sam sem stal nekje daleč. Vabili so me in klicali . . .

Tisti čas sem mnogo delal. Živčno sem bil zelo utrujen in bal sem se, da zbolim.

Cigarnica mi je postala že nekaka potreba. Večkrat čez dan sem jo odprl in se zastrmel v njena imena.

Zaupal sem se psihijatru. Pokazal sem mu dozo.

Svetoval mi je, naj jo vržem proč.

Obšlo me je tesnobno čustvo. Bilo mi je, da sem s to cigarnico na poseben, nedojemljiv način združen s svojimi mrtvimi prijatelji in da je ne smem zavreči, ker sicer pretrgam vse vezi med njimi in seboj.

Zdravnik ni popustil.

Ker sem postajal vedno slabši in so me že o belem dnevu napadale halucinacije, sem se naposled vdal.

Oblekel sem se v črno in odšel k vodi s cigarnico v žepu. Prestrašil sem se, da bi ne padla preplitvo. Najel sem si čolnič in se odpeljal daleč na morje.

Bil je jasen solnčni dan. Žarki so trepetali na kodrastih valovih in jim česali lesketajočo se grivo.

Počasi sem segel po cigarnici. Zasijala je v soncu. Trenutno mi je bilo, da je švignilo mimo mene dvajset senc, da me preteče gleda dvajset obrazov mojih mrtvih prijateljev in že je zletela v morje. Nalahno je pljusnilo in ni je bilo več.

Okrenil sem se. Nenadno sem začutil strašno praznino in vendar tudi nekaj olajšljivega. Urno sem zavesljal nazaj.

Ko sem se čez dva tedna oglasil pri psihiatru, mi je začuden zagotovil, da sem popolnoma zdrav.

Na cigarnico so še časih spomnim. Tudi spomin na prijatelje mi še vedno lebdi v duši, toda tako daljen in tuj, da se časih na vsa imena niti ne morem spomniti, če si še tako napenjam možgane.

Le če pomislim na cigarnico, mi je često tako čudno pri srcu kakor bi bil tedaj, ko sem jo vrgel v valove tudi nevidni del sebe samega. In to občutje mi vzbuja tesno praznino.

Kmetska družba v starem kraju

V vsakdanjem časopisju čitamo dan za dnem pravljice o "zakletih sovražnikih" družine, ki se zbirajo na tajnih posvetih, iščejo pota in izbirajo sredstva za dosego svojega cilja. Propadanje naših družin, tako kmečkih kakor tudi delavskih, je vprašanje, ki se obravnava na društvenih sestankih in predavanjih, zborovanjih in taborih. Povsod je govora o razpadanju družine, toda le na splošno. Nihče se ne dotakne razmer, v katerih naša družina danes v resnici živi, ker bi na ta način dosegel svojega cilja, ker bi našel sovražnika drugje, kakor ga pa on hoče najti.

Zato ni odveč, ako se tudi v našem listu lotimo tega vprašanja. Osvetliti moramo tako naše posebne slovenske razmere, potem splošen položaj, v katerem se nahaja poljedelstvo, in naposled splošno gospodarsko krizo, v kateri se nahaja svetovno gospodarstvo in katere breme nosijo ravno delavski in srednji sloji in ki ravno razkraja današnjo družino.

Slovenija je silno gosto naseljena. Na kvadratni kilometer njiv pride na Danskem 37 prebivalcev, v Združenih državah Amerike 23 prebivalcev, v Angliji 47, v Nemčiji in Franciji 77, v Rumuniji 140, v Jugoslaviji 180, a v Sloveniji 221 prebivalcev. Iz tega se vidi, da je pri nas veliko pomanjkanje rodovitne zemlje in da slovenska zemlja ne more danes zaposliti vsega kmečkega prebivalstva, niti ga ne more prehraniti. Pred 10, 20 leti, torej v dobi, ko se je današnje gospodarstvo še razvijalo, je bilo to vprašanje samo ob sebi rešeno. Skoro v vseh deželah so rasle tovarne, premogovniki itd. Povsod je rabila industrija (tovarne) čim dalje več delavcev. In odvišni del slovenskega kmetskega prebivalstva se je izseljeval tako v naša mesta, v tovarne, v rudnike, še večjem številu pa v druge države (Nemčijo, Francijo, Holandijo, Belgijo), pa tudi v Ameriko in ostale prekomorske države. Število izseljenih Slovencev znaša okoli 300,000. S tem je bilo rešeno vprašanje kruha in zaposlitve odvišnega dela slovenskega kmetskega prebivalstva, na drugi strani pa je bilo pomagano onim, ki so ostali doma, ker so izseljenci pošiljali svojim družinam in svojcem v domovino mnogo denarja.

Prišla je kriza. Tovarne in rudniki so imeli dovolj delovnih moči, kriza je kmeta v drugih državah prisilila, da je tudi on začel iskati zaslužka v tovarnah in izpodrivati našega delavca. To se je zgodilo najprej v Ameriki, potem v Franciji, Nemčiji, Belgiji itd. Ne samo, da je od l. 1929 izključeno skoro vsako izseljevanje v druge države, temveč nasprotno, naši izseljenci so se začeli vračati domov, potem ko so pustili svoje najboljše moči v tujini, ko so z iskanjem dela v tujini porabili zadnje prihranke in čakali, da jih pošljejo po "šup" domov. Tako se je vrnilo iz evropskih držav v letih 1930 do 1934 14,139 Slovencev v Dravsko banovino, iz Amerike in ostalih prekomorskih držav pa 2069 Slovencev, skupno v petih letih 16,208 Slovencev!

Temu številu moramo prišteti vse one, ki so se pred krizo izselili s kmetov v naša industrijska in rudniška središča, v Trbovlje, Hrastnik, Kranj, Jesenice v Srbijo, ki se vračajo danes prav tako domov, ker jih ne rabijo niti hočejo hraniti. K temu moramo nadalje prišteti število onih deklet, ki so hodila v mesto služit, danes pa, ko je tudi srednje meščanstvo v krizi (nižje in srednje uradništvo, obrtniki itd.), se vračajo na domove. In poleg tega števila moramo upoštevati propadajoče in propadle obrtnike, ki se prav tako po večini vračajo na kmetske domove. Tako dobimo žalostno sliko o ogromni nezaposlenosti kmetskega prebivalstva, o povečanem številu ljudi, ki jih mora naša, že itak prenaseljena zemlja prehraniti, o natrpanosti naših kmetskih domov. In vse to ima ogromen vpliv na razvoj ali bolje rečeno propad kmetske družine. O tem drugič.

Ljudska Pravica.

French Line IZ NEW YORKA V VSO EVROPO (VIA HAVRE)

TRIJE BOŽIČNI IZLETI V DOMOVINO

"CHAMPLAIN" - - "ILE DE FRANCE"

30. novembra 7. decembra

"LA FAYETTE"; 14. decembra.

Hitri, ekspresni vlaki iz Pariza v vse dele Evrope.

Krasne kabine. Znamenita francoska hrana. Izvrstna postrežba.

REZERVIRAJTE SI PROSTOR ŽE SEDAJ

Za pojasnila in vozni listek vprašajte: LEO ZAKRAJŠEK, General Travel Service, (Inc.) 302 East 72nd St., New York

DELO DOBI

Želim dobiti moža okrog 50 let starega, takoj za pomagati na farmi, znaniti mora krmiti konje. Dam mu hrano in obleko. Oglasite se pri: Jan Škoda, R. D. 1—Greensboro, Pa. —(Adv.)

"MOJ MALI DEČEK JE B TAKO SUH - ZJOKALA SEM SE, KADAR SEM GA POGLEDALA"

"Nagovarjati sem ga morala, da jedel, in nič, kar je pojedel, ni pomagalo, da bi pridobil na teži. Vedno bom hvaležna tisti materi, ki mi povedala o Trinerjevem grenkem vinu."

Trinerjevo grenko vino je star neslijivo družinsko zdravilo, ki odpravlja zaprtje, pline, nespečnost, slabo slabo, nečistost kože in težave, ki žene s prebavnimi neredostmi, navda z življenjem oslabeli tek. Dobi ga lahko v vsaki lekarni.

TRINERJEV ELIKSIR GRENKEGA VINA

Joseph Triner Company, Chicago

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveta za kori ter potrebno agitacijo sve društev in članstva in za pro gando svojih idej. Nikakor ne za propagando drugih p pornih organizacij. Vsaka ganizacija ima običajno sv glasilo. Torej agitatorični do in naznanila drugih podpor organizacij in njih društev se ne pošiljajo listu Prosve

Agitirajte za Prosveto!

TISKARNA S.N.P.J

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časni knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatske slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in dru

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANST S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na šelje tudi vse natmena tojasnila

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim to šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		Za Cicero in Chicago je	
1 tednik in	4.80	1 tednik in	6
2 tednika in	3.60	2 tednika in	5
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1

Za Evropo je.....$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo zaustaviti datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov .....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2) .....Čl. društva št.....

3) .....Čl. društva št.....

4) .....Čl. društva št.....

5) .....Čl. društva št.....

Mesto .....Država .....

Nov naročnik .....Star naročnik.....